

Nagy raktár!

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képvisellete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok,

**'Optimus' automatikus
tűzfojtók.**

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Hereshedelmi Vállalat
Kolozsvár, Mátyás király-ter 25. sz.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgönycím: Colomiale Kolozsvár.

Telefon interurban: 60. sz.

Műszaki cikkek.

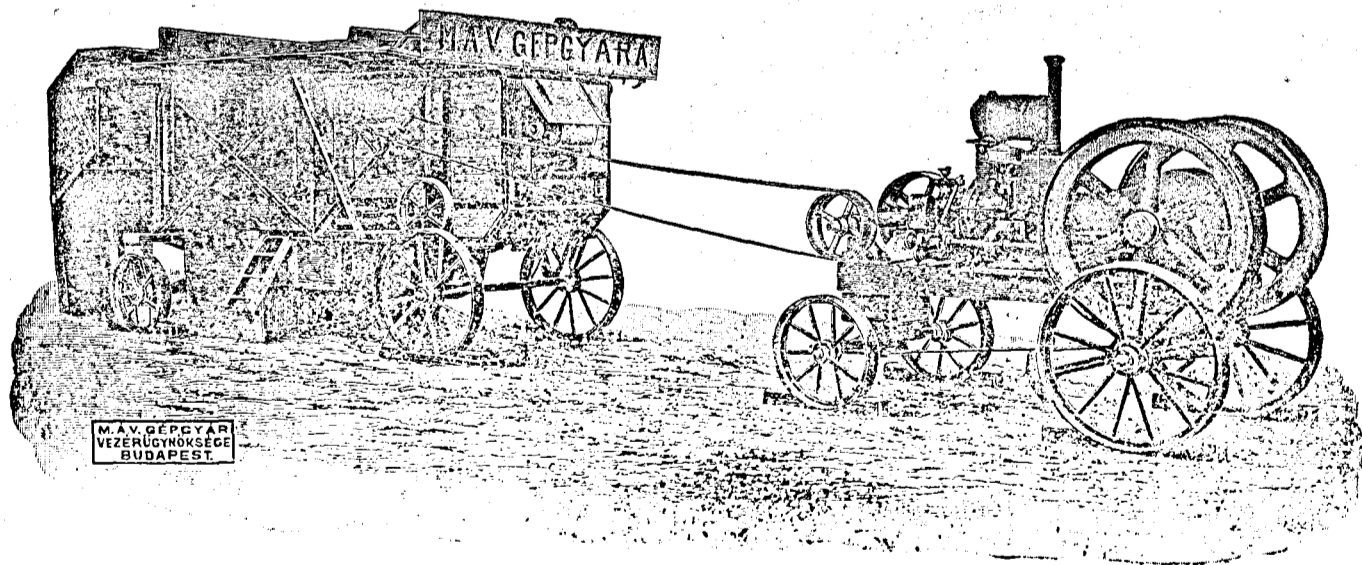
2485

Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

— Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Kiállításaink.	509
Amerikai gazdasági helyzete és a beván dorlok.	510
A takarmányozásra használható növények szántása és eltartása, V.	511
Viszony az állatok szaporasága és életfeltételei között. <i>Monosotori Károly.</i>	512
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig. <i>Lécfalvi Sipos Kázmily. III.</i>	510
Irodalmi szemle.	512
Kisebb szakközlemények.	513
Egyleti élet.	513
Kormányintézkedések.	513
Vegyes közlemények.	514
Hirdetések.	

Kiállításaink.

IV.

A kolozsmegyei gazdakörök értekezlete.

Jelen voltak: Dr. Gr. Bánffy Miklós országgyűlési képviselő elnöke alatt: Dózsa Endre alispán, Weszprémy Antal, Szabó György, Dr. Gidófalvy István, Sztankovits János, Zeyk Albert, Wolszky Győző, Tokaji László, Kovács Béla, Sinkovics János, Szereday Aladár, Kun László, Buchwein Béla, Csinos Bálint, Dr. Pethő Imre, Dr. Pavlik Sándor, Cséres Ferenc, Dr. Szvacsiná Géza, Gróf Teleky Domokos, Beke József, Szikszay Ferenc, Száva Gyula, Pellegrini Ferenc, Jászberényi András, Farkas Albert, Bácsy Gyula, Józsa Samu, gr. Teleky Ferenc, Katona András, Kilin György, Juhász Árpád, Hnilitschka Antal, Kőváry Arthur, Velits Zoltán, Gajzágó Jenő, Formanek Simon, Zombory János, Zombori László, Dancs János, Benedek Zoltán, Kiss Lajos, Lázár Ferenc stb. Ezen kívül jelen voltak a nagypetri, bánffyhungyadi, magyarplakai, magyarszováti, keszűi, kidei, magyarnádasi, kolozskarai, vajdakamarási és katonai gazdakörök tagjai, ezek közül a nagypetri gazdakör 32 taggal, továbbá a tordaaaranyosmegyei egerbegyi gazdakör tagjai és a szilágyvármegyei gazdakörök 25 tagja és a kolozsvári gazda egylet kiküldöttei: összesen mintegy 300-an. Jegyző: dr. Cséres Lajos szakosztályi előadó.

Az értekezletet gróf Bánffy Miklós szakosztályi elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

„Mélyen tisztelt Gazdaértekezlet!

Engedjék meg, hogy első sorban üdvözljem önöket a gazdasági szakosztály nevében és a magam nevében; üdvözlöm önöket azzal a melegséggel és szeretettel, melynek el kell töltenie az ember szívét, látva, hogy a gazda-

társadalmi eszmék köré oly szép számmal csoportosulnak; amikor nemcsak az egyéni, nemcsak a saját haszonról van szó, hanem szó van egy egész társadalmi osztályról, az egymást való segítéről, az egymással való vállvetett munkáról abban az irányban, hogy a kiscgazdák is a szív és szeretet nagy eszközeivel összefogjanak, hogy szintén felemeljék a nemzetünk alapját képező gazdatársadalmat, hogy egymást megsegítsék. Engedjék meg, hogy e percben szívem egész szeretetével és melegével üdvözljem önöket.

Igen fontosnak és jellemzőnek tartom, hogy itt, Kolozsvármegye házában gyűl össze az első ilyenmű értekezlet, mert jellemző, hogy mindenkor, amikor az élet mélyebb rétegeibe nyulunk, s keressük a szálakat, melyek az embereket összekötik, — mert nálunk Erdélyben ma is úgy van mint, a hogy mindig volt, — a vármegye az, ahol egymást megtaláljuk. És így is kell annak lennie, s ezt a tradíciót fenntartani kívánjuk, mert csak tovább fejlődve, fejlesztve a magyar nemzetnek alapját képező alkotmányát, — féltékenyen fenntartva és őrizve — lehet haladni úgy a politikai tere, mint a gazdasági tere is. Ma is csak a vármegyében egyesülnek a szálai a társadalom szabad alakulásainak és ide futnak a kormányok központi adminisztrációjából folyó közvetett beavatkozásai is. Első sorban itten találkozunk tehát össze az államnak, a társadalomnak és a vármegyének a közgazdasági tevékenységnek egyesítő faktorai is. És csakis épen ez az együttműködés, melyet olyan örvendetes látok képviselve itt, ezen három erőteljes tényezőnek együttműködése koronázhatja sikerrel a mi törekvéseinket. Ez az együttműködés az, mely az eddigi bajokon is hivatva van segíteni, mert míg egyrészt a gazdakörök és szövetkezetek magának a népnek erejével, bölcsességével és jóindulatával kellőleg támogatják a közigazgatást, másrészt az államnak hatalmas keze, anyagi eszközei sietnek segítségére a gazdaközönségnek, mely itt összegyűlve, hivatva van kívánságait előadni és hivatva van meghallgatni azt is, hogy mikor az állam az erdélyrészi népsegítő akciót már régebben létesítette, mik voltak és mik lesznek emberbaráti céljai.

Ebben a társaságban és ezen a módon

segíthetünk legkönnyebben azokon a bajokon is, amelyek itt-ott előfordulnak akár az egyik, akár a másik működési téren; hiszen emberek vagyunk, tökéleteset nem mindig alkotunk, habár arra az igyekezetünk, törekvésünk meg van, den éppen a szeretet nevében lehet visszatartani azon támadások legnagyobb részét, melyek az emberbaráti akció népszerűtlenségét tüzték ki célul, s amelyek a sértett önértékben, vagy a sértett önértékben találhatják csakis alapjukat. Foglajuk is össze a mi szándékunkat, azon erdélyi érzést, mely minket összekapcsolt és a melynek egyik kifejezője az erdélyrészi kirendeltség maga. S ha nemcsak kívülről, az államtól várunk mindent, hanem a saját jóindulatunktól, munkánkkal szándékunkkal munkálkodunk, egymást segítjük, ha nem is mindjárt, de 1—2 nemzedék munkáján eljutunk oda, hogy a magyar nemzet alapja olyan nagy, olyan megrendíthetetlen lesz, hogy ezen fog telépülni a teljes magyar függetlenség és önállóság. Össze kell foglalni e törekvésben mindazokat, kik jó szívvel és lélekkel kezdet akarnak nyújtani. Nem szabad itt különbséget tenni, sem nemzetiségi, sem vallásbeli különbséget, hiszen mindnyájan e hegyvidékes, bércecs szülőföldhöz vagyunk forrva, ezen akarunk élni és meghalni. Azért kérem önöket, hogy ugyanazon jó indulattal tekintsenek egymásra, mint a testvér testvérré, és siessenek egymás segítésére, s hogyha ez az indulat vezérli a gazdatársulatot, hasznos és áldásos lesz a munkálkodás, mely e teremből kiindul hódításra.

Üdvözlöm önöket, közeliakat és távolból jövőket és ezennel az ülést megnyitom.

A megnyitó beszéd elhangzása után Szabó György nagyernyei róm. kath. esperes-plebános indítványozta, hogy ezen meleg szívből jövő s magasröptű elnöki megnyitó egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétessék.

Az indítvány élénk helyesléssel elfogadott.

Ezután dr. Kóós Mihály miniszteri titkár, az erdélyrészi kirendeltség vezetője részletesen kifejtette, hogy mily irányban munkálkodhatnak a gazdakörök és falusi gazdasági faktorok a kiscgazdák boldogulásán és előrehaladásán. Hangoztatta, hogy mindennek előtt a nép hajlamait, szokásait kell teljesen megismerni, mert a hajlamokkal, tradíciókkal ellenkező segítések nemcsak, hogy soha célra nem vezetnek, de önmagukat fogják megbosszulni.

A MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

Szövetkezete útján

BUDAPEST, V. KER., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

Legelőnyösebb a

GABONA

értékesítése.

Takarmánycikkre megbízható, legmegfelelőbb beszerzési forrás.

A beszédet követő zajos tetszés közepette *Bácsy Gyula*, válaszi ref. lelkész gazdaköri elnök lendületes beszédben méltatta az erdélyrészi miniszteri kirendeltség eredményes munkáját, s miután úgy látszik, a kirendeltséget az utóbbi időben több oldalról méltánytalanul megtámadták, azonban ezen támadások ellen védekezni nincs módjában, beszéde végén előterjesztette a következő határozati javaslatot:

»Mondja ki az értekezlet, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszterium erdélyrészi kirendeltségének kolozsmegyei működését a legmesszebbmenőleg körültekintőnek, öntudatosnak és célravezetőnek tartja; irányát helyesli és meggyőződése, hogy ha ebben az irányban s az eddig tapasztalt lelkesedéssel halad tovább, különösen kisbirtokos osztályunkat kiszámíthatatlan mértékben emelni fogja és kolozsmegyei magyarságunk jövőjének létfeltételeit teljesen biztosítja.

Különös elismeréssel emeli ki *dr. Koós Mihály* miniszteri titkár vezető munkáját, amelyben bámulatra méltó tájékozottság, tapasztalat, erély és népszerűség egyesül. De nem kevésbé fontosnak tartja a *dr. Cséres Lajos* tanár működését, aki népünk szeretetét és ragaszkodását a legteljesebb mértékben megnyerte és ezáltal a különben minden idegennel szemben gyanakvó földműves közönség bizalmát a további akció részére biztosította.

Ezt az indítványt azonban miután az értekezlet nemcsak Kolozsmegye, hanem más erdélyrészi vármegyék gazdái is képviselve voltak, oda módosítja, hogy a kirendeltségnek nemcsak a kolozsmegyei, de egész erdélyrészi munkáját helyesli és jövő teendői elé bizalommal néz.

A javaslat zajos tetszéssel elfogadtatott és megkéri az Erdélyi Gazdasági Egyletet, hogy erről tegyen előterjesztést a földm. kormányhoz.

Szabó György nagyernyei róm. kath. esperes-plebános volt a következő szónok.

Közvetlen, tanulságos és oktató modorban tartott szabad előadásával a falusi gazdasági szervezetekről, állandóan leköttette a figyelmet. Elmondta, mint alakultak ki községében a különböző gazdasági szervezetek, hogy legvégül különös közbiztonsági intézkedés címén a korcsmát ünnepnapokon bezárták és ezzel befejezték a községi lakosok erkölcsi és anyagi elősegítésének és boldogításának nagy munkáját.

Előadása végén azt javasolta, hogy a korcsmáknak vasárnaponként való zárvatartására vonatkozó vármegyei szabályrendelet kormányi jóváhagyása szorgalmaztassék.

A javaslat élénk helyeslés és tetszés mellett elfogadtatott.

Dózsa Endre alispán, szakosztályi alelnök összegezve az értekezleten elhangzott eszméket javasolta, hogy a haszontermészetű gazdaköri értekezletek erdélyrészi különböző nagyobb városaiban ismételtessenek s mód nyujtassék arra, hogy ez akcióban a közigazgatás és a kirendeltség is kivehesse a maga részét.

Indítványozza továbbá, hogy miután a gazdasági népség egyrészt magának a gazdának közreműködésével lesz csak sikeres, egész Erdélyben meg kell alkotni a gazdasági társadalmi szervezeteket, a falusi gazdakörök alkothatták majd a vármegyei gazdasági szövetségeket, s ezek képviselőiből alakul ki a nagy erdélyi gazdasági szövetség, amely mint az Erdélyi Gazdasági Egylet társintézménye megyénként állandó kontaktust tart fenn a közigazgatással s az ottani szakközvegekkel, így egységes vállvetett erővel rendszeresebbé s erőteljesebbé válhatik a falusi kis gazdasági társadalom felépítése, s a birtokos osztály agrár érdekeinek támogatása.

A javaslat elfogadtatott és a tervezet kidolgozására az Erdélyi Gazdasági Egyletet kéri fel.

Szabó György ezután indítványt tett egy népbank felállítására iránt, oly értelemben, hogy a községi hitelszövetkezetek mintájára egy — működését egész Erdélyre kiterjesztő, olcsó kamatra dolgozó — földszervező hitelszövetkezet létesíttessék.

Az indítvány áttétetett a szakosztályi előkészítés végett.

Ugyanő még felemlítette, hogy a kirendeltségnek fel kellene kutatnia a parcellázandó nagyobb birtokokat és azoknak felosztásánál, valamint közlegelő és más birtokszervezőknél a kisgazdákat segítenie.

Tudomásul vétetett.

Több tárgy nem lévén elnök megköszönte az előadók hazafias közreműködését, a jelen voltak, hogy oly nagyszámban megjelentek — az értekezletet bezárta.

K. m. ft.

Amerika gazdasági helyzete és a bevándorlók.

Amerikában már úgy áll a dolog, hogy a fölös számmal beözönlő emberanyagot tovább vándoroltatják oda, ahol még nehezebb a megélhetés, ahol öserdők kiirtására és az alig megmunkálható talaj nyújtotta keserves kenyérkeresetre szoritják őket. Az ipari munkásságnak Amerikába való túdulása óriási módon fellendítette az ipart, de csakhamar nagy visszahatás támadt, sok gyár csökkentette a termelést vagy be is szüntette az üzemét, minek következtében a kivándorlók nagy tömege munka nélkül maradt. A kivánoorlás azonban mégis szakadatlanul növekedett, ennél fogva a munkabérek a minimumra szálltak alá. A mezőgazdasági termelés nem tartván lépést az ipar fejlődésével, ma már Amerikában is rohamosan drágulnak az életszükségletek. Ezidőszerint harminchárom százalékkal magasabb a létfenntartási költség, mint csak néhány évvel ezelőtt. 665 dollárnak annyi manapság a vásárlóereje, mint 5—6 év előtt 500 dollárnak. Az utóbbi 10 év alatt a tengeri ára 111·2 százalékkal emelkedett, a zabé 81 százalékkal, a búzáé 55·5 százalékkal, a burgonyáé 70·5 százalékkal, a szénáé 49·7 százalékkal. A ló, öszvér és szarvasmarha ára 160 százalékkal lett magasabb, szalonna 113 százalékkal, a sertéshús 82 százalékkal, a faggyu 58 százalékkal magasabb.

A föld értéke is megkétszereződött a keleti államokban s ma már a mezőgazdálkodást a modern tudomány elvei szerint üzik. A mezőgazdasági termelés mégsem bir lépést tartani sem a fogyasztással, sem az állandóan emelkedő népszaporodással. Az amerikai államférfiak azt hirdetik, hogy farmer kell nekik és kevesebb ipari munkás. A föld népét kell megerősíteni, hogy az ipar is fennmaradjon: ez a jelszó. A kormány legutóbb 16 nyugati államban nagyarányú csatornahálózat kiépítését vette munka alá. Az öntözött területek, melyek csapadék hiányában östermékenységük dacára évezredek óta kihasználatlanul heverték, most az amerikaiak millióinak jövedelmező, tartós

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TARCÁJA.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig.

Irta: *Lécfalvi Sipos Kálmilló*.

Minden jog fenntartásával.

III.

Az Erdély földjén termelt buza mennyisége mintegy 7,500,000, a rozsé 7,250,000, az árpáé 1,000,000, a zabé és törkölyé 4,000,000, a tengerié 10,000,000, a haricskáé és kölesé 250,000 vékát tett, ami bizony meglehetősen kevés akár a földterületet, akár pedig a népesség arányát tekintjük is.⁴² Erdély legfontosabb terméke a tengeri volt, mely 1611 óta volt ismeretes Erdélyben. Ennek termelése volt a legkiterjedtebb. Fontosságot az adott neki, hogy az oláhok legfőbb táplálékát képezte. Buza nem került kivételre Erdélyből, a termelt mennyiség benn fogyott el az országban. Sőt ha egy-egy évben szűkebb volt a termés, a hiányzó mennyiséget Magyar-, Oláh- és Morvaország fedezte. A tengerin kívül a legelterjedtebb táplálék volt a burgonya, mely után a hüvelyes vetemény következett (az oláh böjtökön nagy fogyasztásnak örvendett). A gyümölcsstermesztés igen

el volt hanyagolva, pedig Kolozsvár, Brassó, Szeged, Segesvár, Szilágyság, Maros- és Udvarhelyszék környéke e célra igen alkalmasnak volt elismerve. A bortermelés Erdélyben virágzott ugyan és a minőség is kitűnő volt, mégis elhanyagoltnak volt mondható, ha tekintetbe vesszük, hogy a termelés még a belfogyasztást sem fedezte s az eként előálló hiányt Magyar-, Moldva- és Oláhország fedezte. Pedig e termelési ág jövedelmezőségét az is biztosította, hogy az ország éjszaki és éjszakeleti tájai teljesen alkalmatlanok voltak a bortermelésre. Egy kis jóakarattal és fáradtsággal juthatott volna a kivételre is, a menyinyben a szőlőtermelésre igen alkalmas helyek egészen kopáran maradtak.⁴³ Legjobb bor termelt a Maros és Küküllő mentén és az Érmelléken.⁴⁴ A hivatalos kimutatás 1,500,000 vederre teszi a termelést⁴⁵ Benigni pedig 1,000,000 osztrák vederre.⁴⁶ A bortermelésnek különben sokat ártott az, hogy a Galiciából beözönlő zsidók nagyon elterjesztették a pálinkát. A bor és must hamisítása vízzel és festéssel rendszeresen folyt, és igen magasak voltak a vámok. P. o. az Ausztriába való szállításhoz 2 pf. volt a vám, hivatalos néven „harmincad”.⁴⁷ A magas vámok tették tönkre

Magyarország bortermelését is. Magyarország legnagyobb fogyasztója Lengyelország volt, mit rossz szemmel néztek az osztrákok és ezért fel is emelték a kiviteli vámokat így akarván kényszeríteni a Lengyeleket a jó magyar borok helyett a hitvány osztrák borok fogyasztására.⁴⁸

Állattenyésztésünk általában hanyatló félben volt, mit eléggé bizonyít az alább következő néhány adat is.

	1828-ban	1843-ban	Apadás
Ló	131,139	104,435	26,704
Szarvasmarha	422,419	388,913	33,506
Juh, kecske	1,269,540	988,384	281,165

E szerint tehát az összes apadás 341,375 drb. volt.⁴⁹

A szarvasmarhatenyésztés egyik legfontosabb és elég jövedelmező gazdasági ág volt úgy szintén a juh- és kecsketenyésztés is, míg a lótenyésztés el volt hanyagolva. A marhatenyésztés jövedelmezőségét nem annyira azok húsa, mint inkább a gyapju, faggyu és bőr tette. A juh- és kecsketenyésztésben való nagy visszaesés részben azzal magyarázható, hogy túl volt csigázva a juhtenyésztés jövedelmezőségének reménye és midőn a remények váromlásukban csalódtak, bekövetkezett a visszahatás. A finomabb gyapjut kivették, a

⁴² Athenäum: 1839 évf.

⁴³ Kőváry: i. m.

⁴⁴ Ausweis stb.

⁴⁵ Handbuch der Stat. stb. I. 54 l

⁴⁶ Kőváry: i. m. I. 103 l.

⁴⁷ Der ungarische Schutzverein.

⁴⁸ L. Sipos K.: i. m. 12 l.

⁴⁹ L. Sipos K.: i. m. 11 lap 6 b.

keresetet fognak nyújtani. A kormány ugyanis 20—80 holdas kis gazdaságokra osztotta be az óriási földterületet. Természetesen a bevándorló földmivesek csak szolgai, munkás szerephez jutnak, mert mindenben első — az amerikai!

A bevándorló is kaphat földet, illetve öserdőterületet, ha van pénze, de csak Braziliában. Távolságban minden forgalmi központtól, két-háromszáz kilométernyi távolságban valamely vasutól. A brazil kormány igen agilisán mozdítja elő a bevándorlást, mert ott még kevés az emberanyag, egy négyszögkilométerre alig esik 5—7 ember. A földmivelésügyi minisztérium mostanában a bevándorló telepekre nézve a következő igen csábító feltételeket bocsátotta közre: 1. telepes lehet minden nős család, vagy nőtlen férfi; 2. szabadon választhatja meg, hogy hol akar letelepedni; 3. ingyen utazás ellátással s ingyen mállaszállítás a kiindulási európai kikötőtől; 4. ha a nyert területet egy évig munkálta, tulajdonába megy át.

Látszatnak biz ez igen csábító dolog, de a valóságban egészen másként fest az ugynevezett ingyenföld ügye. Mert ingyenföldről szó sincs. Kaphatnak ugyan a bizonyos pénzösszeggel rendelkező kivándorlók az ország belső részében öserdőt, de az San Paolo fővárosától jó néhány száz kilométerre fekszik, ahova ezidőszere még sem vasut, de még járható ut sem vezet. A talaj ugyan nagyon termékeny, de előbb, mint fennebb mondtuk, ki kell irtani az öserdőt, le kell csapolni a mocsarakat s akkor is kérdés, hogy miként értékesítheti terményeit. Ha az eldorádónak hirdetett földterületre kerül a becsapott szegény ember, mivel technikai segédeszközök nélkül az erdőterülettel semmire sem mehet, azt tanácsolják nekik, hogy mint a földmivelésen kívül egyébhez sem értők, álljanak be valamely ültetvényre gazdasági munkásoknak. Itt kezdődik aztán a kálváriajárás. Az ingyenföld reménye az által hazát, otthont vesztett földmivelő nép, gazdasági munkásnak kávé, cukor, gyapot vagy más ültetvényre kerülnek, nyolc-tíz évig dolgoznak ott mint a barmok, anélkül, hogy

valamit félretehethetnének. Mikor aztán a nehéz munkától az idősebbek letörnek, elgyengülnek, egyszerűen lelketlenül szélnek eresztik őket. S ez az emberbolondítás egyre tart. A német hajóstársaságok, kivándorlási cégek ügynökei elárasszák Európát és hirdetik az előnyösnek látszó ingyen földszerzési feltételeket, természetesen hozzáteszik azt is, hogy Braziliában, de különösen San Paolo államban milyen könnyű szerrel boldogulhatnak a bevándorlók. Azt hazudják az ügynökök, hogy az ingyen adott földhöz ad az állam állatokat és gazdasági eszközöket; hogy dolgozni sem kell, mert a fehér ember csak hűsöl és felügyel a fekete munkásokra. Hát még akinek egy kis pénze van, az egyszerre egész uradalmat vehet. Sőt még az utazás sem kerül többé Bécsig szóló vasuti jegynél, mert onnét ingyen szállítják őket vasuton és hajón, sőt a hajón még el is látják a kivándorlókat. Ilyen nagyhangú és sokat ígérő csábításnak, hogy tudna ellentállni a földéhes ember? Elkotyavetyéli hát mindenét, hogy biztos falat kenyérét a hontalansággal és koldusbottal cserélje fel. Minden jóérezű embernek lelkiismeretei kötelessége tehát a netalán tudomására jutó ilyen kivándorlásra való csábítást megghusítani és megtoroltatni.

A takarmányozásra használható növények szárítása és eltartása.

V.

Ha vastagon terheltük meg az ágasokat, vagy ha vékonyan, de egészen nyersen, zölden kellett felrakni a takarmányt, vagy pedig a felrakás után mindjárt esőzések állottak be, az ágasokra rakott takarmány is felmelegszik, de sőt romlásnak, penészedésnek is indulhat. Ha ezek egyikét, vagy másikat vennők észre, ne késsünk, haladéktalanul forgassuk át a takarmányt. Ebből a célból az ágasok által alkotott sorok egyik végén egy hármás ágast állítunk fel. erre rakjuk a szomszédos ágas terhelését, az ez által megüresedett ágasra pedig a másik szomszédos ágasról tesszük át a takarmányt és így tovább, míg a sor végére érünk.

A rétek fűtermésének, valamint általában a nem leveles takarmány növények (köles,

muhar, fűkeverék stb.) szárításánál, amint azt már előbb is említettük, a hármás ágasok használata nem feltétlenül szükséges, mivel ezeknél nem megy oly könnyen a levélhullás, víztartalmuk is kevesebb és az esős napok multán, mely időre szárítása esik, magasabb szokott lenni a hőmérsék, úgy is tehát könnyebb feladat lesz a szárítás. Mindezek dacára azonban, egyes sima karókba rakását ezeknek a takarmányoknak is ajánlhatjuk, mely által a szelek, viharok szétszórása, feldöntése ellen nyújtunk védelmet, s ha nagyobb boglyába találtuk rakni a félszáraz takarmányt, a karók által képezett kúrtón keresztül megadjuk az utat a nedves párák elszállítására, ami a boglyák közepén igen gyakran beállani szokott penészedést akadályozza meg.

A termő helyen boglyába, petrencékbe, ágasokra rakott takarmány 8—10 nap alatt, ha közben egyszer-kétszer az eső is verte, megszokott száradni annyira, hogy állandó telelő helyre pajtákba, kazalokba, nagyobb boglyákba hordható és rakható össze.

Az összehordást azonban nem kell elharmarkodni, be kell várni a takarmány teljes kiszáradását. A kiszáradás elbírálására vegyük alapos vizsgálat alá a boglya, vagy ágas egész tartalmát, hangsúlyozom az egészet azért, mert ha csak a széleket a boglyák, ágasok takaróját vizsgáljuk meg, mivel azok a felrakás után, már a második-harmadik napon tökéletes száradási fokot érnek el, könnyen tévutra vezetünk. A száradás megállapítására tehát a boglyák, ágasok közepéből vegyünk mintát, mely ha a kihuzás alkalmával sok apró törmelékkel ad s két kézzel összedörzsölve hamar elszakad a széna, a behordásra alkalmas, teljesen száradt. A boglyák vizsgálása alkalmával megállapított tökéletes — teljes — száradási fok azonban csak relative értendő, a takarmány elhelyezése, eltartására vonatkozólag; a levegőn észlelhető legmagasabb száradási fokon ugyanis a széna még mindig tartalmaz 12—15% vizet, de ez az eltartást semmiben sem befolyásolja.

Ha a száradás foka nem üti meg a mértéket, a boglya közepéből kivett minta szijas, összedörzsölve guzsá csavarodik, csak abban az esetben fogjunk a hordáshoz, ha kis boglyákba (egybe 8—10 szekeret) rakhatjuk, vagy a pajtába úgy helyezhetjük el, hogy vastag rétegben felhalmozását elkerülhetjük.

Kisebb boglyákba ugyanis a nem tökéletes száraz széna is összerakható, mert amíg leülepedik, de azután is, a vékony rétegben az utánszáradás károsodás nélkül történhetik

közönségesebbet itt benne az országban dolgozták fel a háziipar keretén belül. A sertés husáért, zsirjáért minden háztartásra — kivált falun — nélkülözhetetlen volt.⁵⁰ A disznók számát Kőváry L. mintegy 350,000 darabra teszi.⁵¹ A fajtyukokból és császármadarakból nagy kivitelünk volt.⁵² A méhkasok száma mintegy 13,000-re rugott. Ezen termelési ág régebben igen virágzó volt. Marienburg szerint 1813-ban 470,000 méhkas volt Erdélyben. De a mindinkább terjedő cukorfogyasztás e termelési ágat is háttérbe szorította. A méhnyésztés felemelésére a 40-es években mindent megtettek, sőt a Barcaságon külön egyesület is alakult e célra.⁵³ A selyemtermés — bár Erdélyben igen kedvezőek a viszonyok — nagyon elhanyagolt állapotban van.⁵⁴ A termelt gubók összes mennyisége, mintegy 1,000 fontot tett. De a 40-es években felébredett nemzeti szellem itt is érezhető hatását. Wesselényi Miklós báró kisdedovodáját Zsibon eperfa és selyemnyésztéssel kapcsolta össze és a tenyésztett gubókat díjazta is. Josika János báróné szintén hozzá kívánt járulni az általános haladás előmozdításához, s ezért Kolozs-

várt a népkertben egy selyemgombolyító gyárat állított fel.⁵⁵ A halászat még a belfogyasztást sem fedezi, mert az oláh böjtnapok sok halat fogyasztanak. A hiányt behozatallal pótolják.⁵⁶

Erdélyt uthálózatának kifejlesztésében nagy természeti akadályok korlátozzák. Az utak egyik jellemző vonása az, hogy a vámfizetés ismeretlen. Az utakra nézve az újabb kor (1817—1848) fordulópontot jelez. Az utak Erdélyben általában elég jók voltak. Igen jó volt az az út mely Magyarországot kötötte össze Oláhországgal s Nagyváradról kiindulva Feketető—Bánffyhyunad—Kolozsvár—Torda—Nagyenyed—Fehérvár és Nagyszebenen át Oláhországba vezetett. Ez az út egész hosszában ki volt kövezeve, sőt hidjainak nagy része is kőből volt építve. Fahidat alig találunk. Ez utnak átlagos szélessége 6 öl volt és egy ló 5 mázsa terhet is elbirt rajta vontatni. Elég jó utak voltak még a N.-Szeben—Brassó; a Kolozsvár—Beszterce közötti utak.⁵⁷

Bár Erdély folyókban szegénynek éppen nem mondható szoros értelemben vett hajózásra jóformán csak egyetlen folyója a Szamos volt alkalmas. A Küküllő, Maros és az Olt inkább csak tutajozásra volt használható.⁵⁸

Vasutakról még szó sem volt.

Erdély ipara igen gyenge lábbon állott, hisz egész müiparunk értéke 1845-ben csak 28,134,000 frtot tett ki.⁵⁹ Erdély iparára, kereskedelmére, földmivelésére és általában gazdasági életére vonatkozó adataink nagyon megbízhatatlanok. Ha a müvelt államok statisztikai adatainak felvételei még ma is sok kívánni valót hagynak fenn, természetes, hogy a 40 es évekből legkevésbé sem számíthatunk pontosságra. De míg a müvelt nyugot statisztikája úgy nagyjában mégis bizonyos támpontot nyújtott, addig nálunk arról szó sem lehetett, mert a „Gesamtsmonarchie“ ostoba ábrándja, mindent egy kalap alá vont. Hogy a megbízhatatlanság okát megértsük, először ismernünk kell a statisztikai adatok gyűjtésének módját. A hivatalos statisztikai kimutatók „Ausweise“ stb. cím alatt láttak napvilágot. Gyűjtésük úgy történt, hogy a kerületi hatóságok megfelelő rovatokkal ellátott nyomtatványokat kaptak, melyeket azok, kitölteni tartoztak. Az eként kitöltött nyomtatványok a „Landesbuchhaltung“-hoz kerültek, melynek Erdélyi osztálya az Erdélyre vonatkozó adatokat összeállította és felküldte az „Ereveshssteuerfassionen“-nek Bécsbe, hol azután kinyomatták és forgalomba hozták.

(Folyt. köv.)

⁵⁰ Athenäum 1839 évf.

⁵¹ I. m. I. 147 l.

⁵² Athenäum 1839 évf.

⁵³ Közelebbi adatokat eddig még nem sikerült szerezniem ez egyesületre vonatkozólag.

⁵⁴ Athenäum 1839 évf.

⁵⁵ Kőváry L.: I. m. 129 és 147 l.

⁵⁶ Athenäum 1839 évf.

⁵⁷ L. Sipos K.: I. m. 38 l.

⁵⁸ Athenäum 1839 évf.

⁵⁹ Zollvereinsblatt 1845 évf. 48 sz.

meg, a képződött párák utat találnak, a penészedés vagy savanyu erjedés nem következhetik be.

A hordás alkalmával különösen akkor, ha sokáig állott a takarmány a termőhelyen, a boglyák vagy ágasok tetején és alján, megnyirkosodott vagy meg is penészedett szénát ne keverjük a többi közé, mert ezáltal egy ugyanennyi, vagy kétszerennyi jó minőségű takarmányt is el rontunk. Ezeket a romlott részeket, miután jól kiszáritottuk s a penészgombát kirázogattuk belőle, rakjuk külön boglyába, télen pedig a feltakarmányozásra szecskázzuk és füllesszük meg, hogy a még rajta maradt penész és erjesztő gombákat megsemmisítsük, s meddő állatokkal, heverő ökrökkel takarmányoztassuk fel. Ha pedig van elég takarmányunk, nem vagyunk reá utalva, vonjuk ki a takarmányozás alól, teljesen — alomnak használjuk fel.

A boglyáknak, kazaloknak szalmából, rőzséből vagy ágfából 0,5—1 m. vastag feneket — ágyat — vessünk; tegyük ezt a takarmány pajtába elhelyezendő széna alá is

(Folyt. köv.)

Viszony az állatok szaporasága és életfeltételei között.

Az állatok szaporasága és életfeltételei között tudvalevőleg bizonyos viszony forog fenn. A legnagyobb különbségek mutatkoznak pl. az egyes állatnemek és fajoknál az ivadék számában. Mig pl. az elefánt 3—4 évenként szül egy magzatot, addig számos más emlős állat minden évben szül egyet, vagy többet s pl. a sertés, kutya, macska egy évben kétszer is és összesen a 12 hónap alatt 10—20-at is, vagy, mint az egér, egy évben 4—6-szor 4—4, sőt 10—10 fiat is.

Ilyenformán van az a tojást (petét) rakó állatoknál is. Igy pl. a sas egy évben egyszer 1—2 tojást, de már pl. a veréb évente 2—3-szor is 4—4, sőt 6—6 tojást is tojik, a házi szárnyas pedig felviszi egy évben 100 darabig is. Ott van aztán a béka, az egyszer ugyan egy évben, de 3—4000 tojást is rak. Messze túlhaladják ebben a kétélű békát a halak. Igy pl. a hering valami 47 ezer petét tojik, de van hal, amely 300 ezret egy évben! A rovarok között a selyemlepke egészen eltörpül a maga 3—400 petéjével pl. a méhkirálynő mellett, mely egy évben 10 ezer petét is rak.

Ez óriási különbségek az ivadék számában számos okra (viszonyra, körülményre) vezethetők vissza. Kivált az életfeltételek különbözősége játszik ebben elhatározó szerepet, de tekintethe jön elsősorban az állat szervezeti energiája, életerőssége, mely közönségesen a nagyobb, hatalmasabb alkatban s tegyverzett-ségben áll. Lényeges, hogy ama bizonyos állatfajnak sok-e vagy kevés a pusztító, természetes ellensége; biztos-e vagy bizonytalan a fennmaradásra a tartózkodási helye s magára

van-e utalva, vagy társaságba. Elhatározó még, egyebet nem említve, az, hogy mitféle táplálékra van utalva s bőven juthat-e ehhez, vagy szűken; növényevő, husevő, vagy mindenevő-e, mert pl. a mindenevő jobban kijöhet életfeltételeiben, mint a növényevő s még inkább, mint a husevő, mert hiszen az utóbbi az élő állattáplálékhoz nehezebben jut, az az élő táplálék védekezik, menekül, elbujik előle. A madár pl. (mondjuk a veréb), amely növényi és állati élelem között választhat, tavaszkor a rovar is, nyáron, őszkor kivált magféléit fogyaszt, jobban áll életfeltétel dolgában, mint mondjuk: a fecske, amely állati eleségre utalt.

A könnyebben megélő több ivadékot hozhat és illetőleg nevelhet föl azok megélésére való kilátással, mint a korlátoltabb táplálékú, bár aztán igaz, hogy a szaporább tojónak több az élő eleségük is, amely tizedeli, annál inkább, mivel egyben rendszerint gyámoltalanabb is a létérti küzdelemben.

Sok függ még attól is, hogy vajjon (különösen a tojó állatoknál) védik-e, védelmezhetik-e tojásaikat, porontyaikat és mennyire az ellenségektől s általában az elpusztulástól; amely faj képtelen vagy kevésbé képes erre, az rá van utalva mintegy a nagyobb produkcióra, hogy jusson is az elpusztulásnak, de maradjon is a fajfenntartásnak.

Pl. a sas 1—2 tojása bizonyára csak elettén kivételesen megy veszendőbe már a fészek helyszíne, de a szülők energikus védekezőképessége folytán is, holott pl. a kolibri, ökörszem gyámoltalanabb volta már szükségessé teszi a szaporább, több tojást, hogy a martalékul eseteken kívül a faj fennmaradására legyen anyag.

Igy van ez pl. a struccra nézve is, melynek rendkívül kemény héju, bár számban csekély tojása ugyszólván igen jól biztosítva van, holott pl. a halak csak óriási mennyiségű peték produkálásával biztosíthatják lételüket (fajuk fenntartását), tekintve, hogy termékenyített petéiknek és kész porontyaiknak is nagy száma az ellensége, az elpusztítója.

Az állatok védelmében ime irányban is bölcsen intézkedik a természet s nekünk a saját emberi érdekünk védelmében csak az az indokolt feladatunk, hogy az állatvilág természetes létfeltételeit lehetőleg ne kevesbitsük s ellenségeinkkel szemben is csak indokolt határokon belül folytassunk irtóháborút és mindezt azért, mert mi emberek a természet rendes, eredeti mivoltát céljainkhoz idomítva sokszorosan kiforgattuk, indokolt hát legalább is a szélsőségek kerülése s a természet törvényeihez a közelmradás.

Monostori Károly.

IRODALMI SZEMLE.

Három hasznos könyv. A legalkalmasabb időben bocsátotta ki a »Köztelek Olcsó Könyvtára« vállalat a II. évfolyamnak azt a három könyvét, amelynek mindegyike éppen most időszerű a tanulmányozásra. A cséplés általánosságban bevezetőt s a kisbirtokostól kezdve a legnagyobb uradalom tulajdonosáig mindenütt van több-kevesebb pénz, amelyet a jövő gazdasági év beruházására szánnak. Ebben a költségvetésben helyet kell foglalnia a gazdasági szakirodalomnak is! Kidobott pénznek tekintik még nálunk a gazdasági szakkönyvekre adott pénzt, pedig az a kis tőke valóságos uzsorakamatot hoz. Külföldi példák igazolják.

A »Köztelek Olcsó Könyvtára«-nak harmadik füzeté »A műtrágyák helyes alkalmazása«, 13 képpel. Ára 50 fillér. írta Kerpely Kálmán.

A »Köztelek« hasábjai tanulság arra, hogy ez a tárgy még képzett gazdák részére sem fölösleges kisbirtokosok részére pedig ujdonság. A füzet tartalma olyan részletes, hogy uradalmak kezelői is haszonnal olvashatják. Előadásának módja annyira érthető, világos, hogy tisztába hozza a műtrágyázás teljes kérdésével azt is, aki azzal sohasem foglalkozott.

A mű négy részre oszlik. Az I. rész a növények táplálkozásával foglalkozik. Felsorolja a növény táplálkozóanyagait s ezzel kapcsolatban rámutat a műtrágyákra, mint amelyekkel a táplálkozóanyagok bármelyikét egymagában is megadhatjuk a növénynek. Tárgyalja azt, hogy milyen vonatkozásban áll az istállótrágya a műtrágyához; kifejti, hogy a műtrágya nem helyettesíti az istállótrágyát, sőt annak kellő érvényesülésére minél több és jobb istállótrágya szükséges.

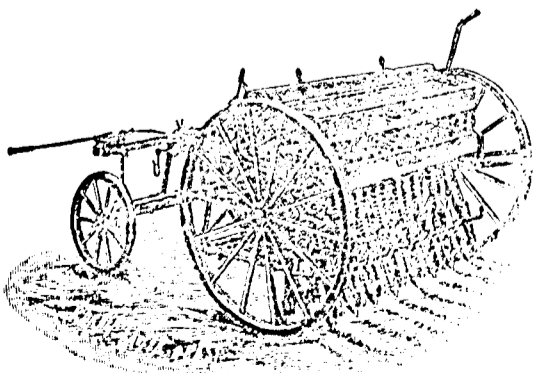
A II. rész a műtrágyák előnyei címen rámutat arra, hogy velők a talajba a növénynek azt a táplálkozóanyagát adjuk és olyan mennyiségben, amelyre és amely mérvben annak szüksége van. Az istállótrágyával szemben ez az előnye. Tárgyalja a fontosabb műtrágyákat (fosztor, kálium és nitrogén), azoknak különböző fajtáját. Megadja a felviágosítást mindjárt arra is, hogy azok közül melyiket milyen körülmények között alkalmazzuk s mikor és miképp szórjuk ki.

A III. rész a műtrágyák helyes alkalmazásának általános feltételei címen azok összekeverését, kiszorását alátakarását ismerteti. Felsorolja a műtrágyák érvényesülésének feltételeit, utmutatást ad a műtrágyázási kísérletekre és tanácsot a műtrágya vásárlására.

A IV. rész a hazai műtrágyázás eredményeiből közöl adatokat fontosabb művelési növényeinkre.

A negyedik füzet *csesei Dorner Béla* tollából került ki és a *Sertésenyésztést* tárgyalja. A tárgyat tekintve azt hinné az ember, hogy a szerző semmi újat sem mondhat, pedig nagyon sokat mond és mindig olyant, amelynek a legkisebb ember is hasznát veheti.

A könyv I. részében »Általános tudnivalók« címén rámutat a sertésenyésztés jövedelmező voltára. A II. rész a tenyésztéssel foglalkozik. Bemutatja a sertésnek hazánkban általánosabb fajtáit s mindegyiknek előnyeit, hátrányos oldalait. A sertésről minőségéről, a sertés gondozásáról ír nagyon is figyelemre-

Szab., „Rekord II.“ sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcséplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmivelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigénykörsége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

méltó tanácsokat, A tenyésztésanyagkiválasztás, vérfrissítés, malacoztatás szabályait felsorolja és a rokonyenyésztés elkerülésére törzskönyvi jegyzék nyomtatványát mutatja be. A malac elválasztásától annak felneveléséig tárgyalja az ápolás, takarmányozás, tenyésztés körüli teendőket.

29 kép teszi szemléltetőbbé a könyv tartalmát. A könyv ára 50 fillér.

Ifj. Sporzon Pál könyve »A kisgazda mezőgazdasági gépei« címen az »Olcsó Könyvtár« 5. és 6. füzeté.

Jó szerszám fele munka, jól tudjuk. De milyen az a jó szerszám, miképp kell azt kezelni, tartani? Ez a nagy kérdés, különösen a kisbirtokosnál. Erre adja meg a választ Sporzon könyve úgy, hogy a felelőssel megelégedhetünk.

Hogyan és hol vásároljon a gazda mezőgazdasági gépeket? című fejezet olvasásánál de sok jóhízemű kisgazdának kicsordul a könyvel. Mert őt is olyan módon fonta be lelketlen ügynök, amint a szerző az életből vett példákat felsorolja, hogy más kárán tanuljon jóhízemű földmives népünk.

A könyv részletesen tárgyalja a mezőgazdasági gépeket az ekétől kezdve a fűkaszálig. Tárgyalása nem csupán a gépek száraz leírásából áll, hanem rámutat arra is, hogy azokból a körülmények szerint melyik a megfelelőbb, mikor és hogyan kell használni.

41 ábra van a könyvben ára 1 korona.

A »Köztelek Olcsó Könyvtára« kiadványai megrendelhetők a »Patria« irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál (Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A fejés szabályai.** A célszerű etetés, ápolás és a tehenek fajtulajdonságain kívül, a tejgazdaságnál a fejés módja is nevezetesen befolyást gyakorol a tejhozamra.

A fejés főbb szabályai a következők:

1. A fejés gyorsan végeztessék, mert ennek igen nagy befolyása van nemcsak a tej mennyiségére, de annak szívósságára is.

2. A tehenet tisztára ki kell fejni először is azért, mert az utóljára fejt tej rendszerint a legzsirosabb, másodsor mert a tőgyben hagyott tejmaradék gyuladásokat okozhat, melyek a tej elapadását okozhatják.

3. A fejési időt pontosan be kell tartani, mert különben a tehenek nyugtalanok lesznek s esetleg elcsepegni engedik.

4. A tőgyet keresztbe kell fejni, azaz oly módon hogy egyidejűleg egy bal- és jobb oldali csecsbimbó fejessék. Ez esetben a tőgy egyenletesen gyuratik, mi a tejelválasztásra kedvező hatása. Tudjuk, hogy a tejenek jelenléte nagy része fejés közben készül, mert hiszen egyszerre 3-4 liter tejnél több nem fér el a tőgyben.

5. A fejőgépek kivétel nélkül elvetendőek.

6. A lusta fejők rendszerint úgy fejenek, hogy a csecsbimbót csak hüvelyk- és mutatóujjuk közé fogják. Ez az eljárás nemcsak lassítja a fejést, de az állatnak oktanul fájdalmat is okoz. A fejést úgy kell végezni, hogy a fejő a bimbón felül még egy darab tőgyet is fogjon a markába. A marok szorítása és nyitogatása által a tőgy záróizma megnyitattik vagy elzár-

ratik, miáltal a tej gyorsan és fájdalom nélkül nyerhető.

7. A tehenekkel, különösen a fiatal tehenekkel, nagyon szeliden kell bánni. Legföljebb az egyik első lábát kell fejés közben fölemeltetni. Szidás, ütés stb. által ne akarjuk a tehenet arra bírni, hogy magát fejni hagyja.

8. Fejés közben a tisztaság mindenek fölött fentartandó, ha tartós fejet és vaját akarunk készíteni.

9. Hogy kétszer vagy háromszor fejjünk e naponta, az a gazdasági viszonyoktól függ. Friss fejesű tehenek természetesen többször fejjendők.

10. Fejés közben csend és nyugalom legyen az istállóban, hogy a tehenek ne zavartassanak.

+ **Az almák utánérése.** Általában ismeretes, hogy éppen a legnemesebb almafélék a fáról közvetlenül leszédve, korántsem olyan jók, mint később, ha egy ideig hűvös helyen állottak; az ilyen almáknak az utánérésre szükségük van, s ez alkalommal jutnak jóságuk tetőpontjára s ekkor lesznek legédesebbek, illatosak és zamatosak. Különösen a későnérő téli almák több kevesebb keményítőt tartalmaznak a leszédéskor, a mely keményítő lassan lassan átalakul azután cukorrá, miáltal az alma édesebbé válik, — az újabb vizsgálatok szerint az almában lévő keményítő nádcukorrá alakul. Ezenfelül az alma édesebbé lesz azért is, mert vizet párologtatván el, nedve sűrűbb és így cukordusabb lesz. Végül az eltartás közben bekövetkező oxidáció a csersavat és a többi fanyarizú savakat más vegyületekké alakítván, az alma eltartás közben fanyarságát elveszti s így kellemesebb ízű és élvezhetőbb lesz. Hosszabb ideig való eltartásnál az oxidáció az alma egyéb alkatrészeire is kiterjed az illatos anyagok veszendőbe mennek s az alma kásás, szívacos stb. lesz és jósága mindinkább csökken. Legtovább áll el a gyümölcs hideg, száraz helyen. Még a vékonyhéjú gyümölcsfajták is, például a cseresznye, moggy stb. hónapokig is eltarthatók jégveremben, vagy ha alkalmas edénybe téve, a kutba sülyesztenek.

+ **Svábbogarak irtása.** Majd minden fűszerkereskedésben árulják az ugynevezett »Berlini zöldet«. Ez a mérges por a falak mentén elhintve elpusztítja az éjjel a falakból kimosódó csótányokat, de megvan az a rossz sajátsága, hogy amint egy kettő megdöglök tőle, a többiek elkerülik a rájuk nézve veszedelmes helyet. Legjobb irtószer — a sör, öntsünk sört lapos edényekbe és az oldalaira támasszunk vékony fapálcákat. A bogarak a kellemes szagra előjönnek, felmászhatnak a pálcikákra, a tálba szédülnek és ott pusztulnak el.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete Kolozsvárt. *I. rendes közgyűlését* f. évi október hó 8-án, d. u. 4 órakor a Kolozsvári Kaszinó Deák Ferenc-utca 16. szám I. emeleti külön termében tartja.

Ezen közgyűlésre az igen tisztelt egyesületi tagokat ezennel meghívom és kérem szíves megjelenésüket.

Tárgysorozat:

1. Alapszabályok végleges elfogadása.

2. Igazgató választmány megalakítása és 20 választandó tag megválasztása.

3. Pénztárnok választása.

4. A jövő 1911. évi költségvetés tárgyalása és elfogadása.

5. Esetleges indítványok.

6. Alakuló közgyűlés és alapszabályokat tárgyaló ülés jegyzőkönyveinek 2 tag által való hitelesítése.

A közgyűlés után egyesületünk igazgatóválasztmányi ülést tart.

Ennek tárgysorozata:

1. Új tagok felvétele.

2. A miniszter urhoz küldendő bizottság szervezése és a tisztelgés idejének megállapítása.

3. Folyó ügyek elintézése.

4. Törzskönyvelési bíráló-bizottság megválasztása.

5. A törzskönyvelési és tenyészigazolványokért járó díjak megállapítása.

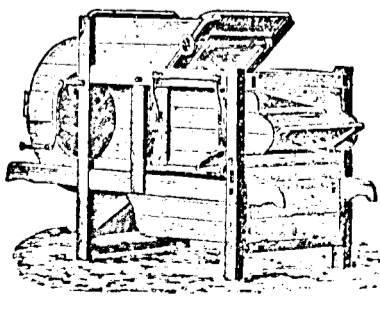
Hreblay Emil,
titkár.

Br. Fósika Gábor,
elnök.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Vetőmag eladás a gazdáknak. A kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvak, az alábbi feltételek mellett vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadatnak, akik ez iránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak. Az egyetemes termények csak készpénz fizetés mellett engedtetnek át. Az eladási ár Kisbérre és Bábolnára, Mezőhegyesre és Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarasra nézve pedig a fogarasi piacon jegyzett piaci árak szerint állapítatik meg oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett tőzsdei, illetve piaci árakból szállítási költségre Kisbéren 83 fillér, Bábolnán 60 fillér, Gödöllőn 30, Mezőhegyesen pedig 100 fillér 100 kg-ként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon 2 kor. hozzászámítatik. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 q-ig, egyéb magvakból 10-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, ezért a megrendelő gazda — kívánatra — a megrendelés teljesítése előtt hiteles községi bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van. A szállítást a legközelebbi vasuti állomásra mindegyik birtok ingyen illetve költségfelszámítás nélkül teljesíti, a vasuti szállítási költségeket azonban a megrendelő fél viseli. A szükségelt vetőmagokra előjegyzéseket is kérhetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságaitól. Minden előjegyzett vetőmag után előlegül, illetve bánatpénz gyanánt métermázsánként egy korona az illető birtoknak — melynél a megrendelés történik — beküldendő, mely összeg azonban a szállításkor az egész vételárba beszámítatik.

Változás a szőlészeti szakszolgálatban. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szőlészeti és borászati szakszolgálat érdekében a nagyenyedi II. szőlészeti és borászati felügyelői kerületet egyesítette s a szakszolgálatnak az egyesített kerületben, vagyis Alsó-Fehér, Hunyad és Szeben vármegyékben való

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európszerte első helyen elismert kltünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

teljesítésével a nagyenyedi m. kir. vincelléris-kola igazgatóságát bizta meg. Ezzel kapcsolatban *Dezsb* Miklós szőlészeti és borászati felügyelőt Nagyenyedről Dicsőszentmártonba helyezte át.

Kinevezések. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Háromszék vármegye miklósvári járására nézve *Gáspár* József hidvégi lakost, Hunyad vármegye algyógyi járására nézve *Bencze* Imre algyógyi lakost, Háromszék vármegye kézdi járására nézve *Bölcsei* Antal felső-csernátóni lakost, Kolozsvármegye Kolozsvár város területére nézve *Lönhárt* Ignác kolozsvári lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Mintagazdaság. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Torda-Aranyos vármegye *Aranyosgyéres* községének határában *Deák* Balázs gazda birtokának népies mintagazdasággá alakítását engedélyezte s annak közvetlen felügyeletével a tordai Szabó József-féle kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságát bizta meg.

Az erdélyi állategészségügyi kerület kétfelosztása. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kolozsvári állategészségügyi kerület területi beosztásának kétfelé való választásával a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg Brassó székhellyel új állategészségügyi felügyelői kerületet szervezett, mely kerülethez Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Csik, Háromszék, Brassó, Fogaras, Szében és Hunyad vármegyék, továbbá Marosvásárhely törvényhat. város fog tartozni.

Ehhez képest a kolozsvári m. kir. állategészségügyi felügyelő hatáskörét a felsorolt vármegyékre, továbbá az egy that. városra, valamint a rumán határmenti m. kir. belépő állomásokra nézve leszállította.

Katonai loavató bizottságok munkája. A hadügyminiszter most adta ki a hadsereg lóbeszerzési bizottságai számára az új szervezési szabályzatot, amely nyolc bizottságot állít föl, közülök ötöt Magyarországon és hármat Ausztriában s részletesen szabályozza a bizottságoknak az előírt loállomány főtartása, a csikótelepek számára való csikóvásárlás és egyéb a lóbeszerzéssel kapcsolatos teendőit.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Beiratkozás a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiára.** A beiratás a tanév elején október 1-8-ig történik. Október 9-15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezheti. Ezen határidőn túl, november 1-ig csak a m. kir. földmivelésügyi miniszter adhat engedélyt a beiratásra.

A beiratkozás személyes megjelenés útján történik. Azok, kik közbejött betegsége vagy egyéb számbavehető ok következtében a szabályszerű beiratási időben meg nem jelenhettek, okmányaik és a tandíj beküldése mellett, a kitűzött rendes beiratási határidőn belül a felvételre írásbeli uton jelentkezni tartoznak.

Az akadémiába *rendes* hallgatókul felveszhetők: kik gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal bírnak, valamint azok, kik a felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát „jeles” eredménnyel letették, végül azok, akik a m. kir. földmivelésügyi miniszter által a gimnázium vagy reáliskolákkal egyenrangúnak elismert tanfolyamot érettségi vizsgálatlal befejezték.

Rendkívüli hallgató lehet:

1. teljeskorú férfi,
2. főiskolai hallgató,
3. oly egyén ki felsőbb tanintézetű tanulmányai befejezése után az akadémián csak egyes tárgyakat óhajt hallgatni.

A *rendkívüli* hallgató iskolai képzettségét valamint életkorát kimutatni tartozik és egy-egy tanévre szóló látogatási ívet kap

— **A Magyar Lovaregylet telivérárverése.** A Magyar Lovaregylet október hó 10-én délután 2 órakor Alagon nagyszabású telivérkancaárverést rendez, amely alkalommal tényésztési célokra kiváló anyag jutányos áron lesz beszerezhető. A Magyar Lovaregylet teli-

vérárverését melegen ajánjuk az érdeklődő gazdaközönség figyelmébe. Bővebb felvilágosításokat a Magyar Lovaregylet titkársága nyújt (Budepest, IV., Semmelweis-u. 19.).

— **Az osztrák bortörvény szigorítása.**

A bécsben megtartott osztrák borászati kongresszus egyhangulag elhatározta, hogy felterjesztést intéz az osztrák kormányhoz az osztrák bortörvény oly irányú módosítása érdekében, hogy a boroknak származásuk szerint való elnevezése is védelemben részesüljön, továbbá, hogy a bornyilvántartás vezetése, melyet Németországban és Magyarországon már életbeléptettek, Ausztriában is kötelezővé tétessék.

— **A lenolajárak emelkedése.** A lenolajárak az utóbbi időben újabb emelkedést mutatnak. A jegyzések négy hét óta 15 koronával emelkedet 120 koronáig mm.-ként. Megjegyzendő, hogy az árak már hónapokkal ezelőtt elérték legmagasabb színvonalukat. Az emelkedő árakat azzal indokolják, hogy a len termelési területeiről, különösen Argentínából, Északamerikából és Indiából nagyon kedvezőtlen kilátásokat jelentenek s különösen Argentínában szenvedett a növény a tartós szárazságtól. Ehhez járul még a tavalyi készletek nagymérvű csökkenése

— **Kedvező alkalom almaértékesítésre.**

A »Háztartás« szövetkezetnek ez évben 3-4 vagon nemesfajú almára van szüksége és e végből felhívja mindazokat, akiknek gyümölcstermésük van s azt a szövetkezet útján kívánják értékesíteni, lépjenek vele közvetlenül összeköttetésbe. »Háztartás« fogyasztási szövetkezet Budapest, IX., Boráros-tér 5.

— **Értesítés.** A cs. és kir. 12. hadbiztosságánál Nagyszébenben, továbbá a katonai élelmezési (fő)raktáránál Brassóban, Gyularehévart és Kolozsvárt 1910 október hó 10., 13. illetőleg 7. és 11-én tartandó kenyér és zabbérlet biztosítására felhívjuk a figyelmét.

A hirdetés az »Erdélyi Gazda« 1910 XI/25. kelt számában lett közölve.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Gazdatiszti

állást keres

ref vallásu, 39 éves, kis családdal, 18 évi praxissal bír, gyakorlati vizsgát tett, magyar és román nyelveket beszélő, ugy külső mint belső gazdasági teendőkbén, cukorrépa, tehenészt, marha- és sertéshizlalásokban teljesen jártas; fáradtságot nem ismerő gazdatiszt, bármikor belépésre. — Esetleg fixad-minisztrációra vagy haszonbérletre is vállalkozik. — Ertekezni a kiadó hivatalban.

2502

Szőlőoltványok

I. oszt. igen szép és dus gyökérezetű egy és két éves fásoltványok Ripária Portális és Rupesztris-Monticola, alanyra oltva különféle bor és csemegefajtában. Közülük a „Csaba gyöngye”, mely már július 20-án érett. Ezenkívül Ripária Port. és Rup. Monticola sima és gyökeres alanyvesszők. Sima zöld oltványok és peronospora-mentes európai és gyökeres vesszők. — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az:

„Erzsébet-szőlőoltványtelep“

Tulajdonos: SCHMIDT MÁTVÁS, BOGÁROS (Torontálmege.)

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Megjelent!! Megjelent!!

Szász Ferencz, Hreblay Emil és lovag Sperker Ferencz, tollából:

„A magyar-erdélyi fajta szarvasmarha standardja“

című füzet. Rendkívül érdekes szakmunka a magyar-erdélyi fajta marhatenyésztése érdekében.

— **Egy füzet ára: 1 korona.** — (Beküldhető bélyegekbén is.)

Kapható: az „Allattenyésztési Szemle“ kiadóhivatalában, Budapest, I, Budafoki-ut 41/B. (X. Z.)

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em. Alakult 1909.

Biztosítókialap	
Alapítványok a kormány hozzájárulással	1,981.700.—K.
Tartalékok	1,933.963 54 „
	Összesen: 3,915 663.54 „
1901. évi fölösleg	90.349.—K
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438 23 „
1905. „	61,730.60 „
1906. „	39,243.65 „
1907. „	41,877.32 „
1908. „	81,088 76 „
1909. „	106,589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

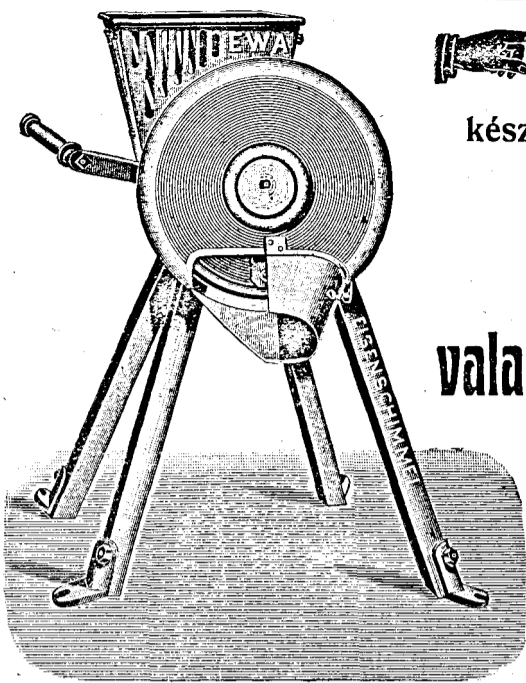
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelethez egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelethez közgyűlési határozattal tartálékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelelethez pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933,963,54 koronára nunkak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.

Az igazgatóság.

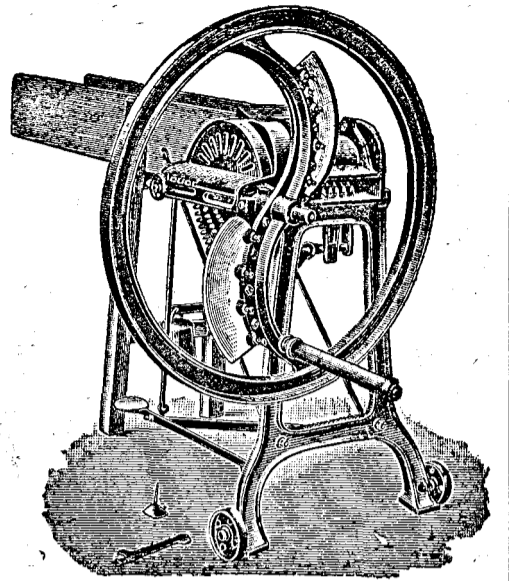
Takarmány

készítőgépek,
szecskavágók,
répavágók,
darálógépek,
füllesztők,
morzsológépek,

valamint teljes takarmánykamrák.

Az

elismert legjobb anyagból
és kitűnő szerkezettel

2015

olcsó árak és kedvező feltételek mellett

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

Eladó Dr. gróf Teleki Domokos ur
Óméltósága gernyeszegi
magyar erdélyi fajta tenyészetéből 10 drb.
3-5 éves, részben borjas és hasas szám-
feletti tehén. Érdeklődőknek felvilágosítást
nyújt, Gernyeszeg (posta, vasut, távirda)
Pálffy Dezső, intéző.

2476

OBERDING ANTAL

vizvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closteteket, mosdó-asztalo-
kat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá
készít vidéken vizvezeték szivattyu állomással
vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban
évi jókarban tartásokat és minden e szakmába
vágó javításokat pontosan és a legutányosabban.
2436

Egy 1½ éves tisztavérű szép és nagy
Keletfriezi-tenyészkos
és 3 drb 1½ éves keresztelés-tenyészkos
fehér cigályával van

eladó.

Stephani György 53. sz. Földvár
(vasutállomás), Brassó megye. 2499

Magyar királyi államvasutak igazgatósága. 282905 szám. F. II.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1910-1911-re.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon f. évi, **október hó 1-től** a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő nyári menetrenddel szemben az erdélyi részekben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Az alvinc-nagyszebeni vonalon.

Nagyszeben és Koncza között a jelenleg hetenkint 3-szor közlekedő Nagyszebenből d. u. 12 óra 35 perckor induló és Nagyszebenbe este 9 óra 50 perckor visszaérkező vegyesvonat megszüntetetik.

A budapest-predeáll vonalon.

A Budapest-nyugati pályaudvarról este 9 óra 35 perckor induló gyorsvonat Magyaránadas állomáson feltételesen, a Budapest nyugoti pályaudvarról d. u. 2 órakor Kolozsvárra induló és a Kolozsvárról este 9 óra 55 perckor Budapest nyugoti pályaudvarra érkező gyorsvonat Kissebes állomáson, a Kolozsvárról d. u. 1 óra 50 perckor Budapest nyugoti pályaudvarra érkező gyorsvonat Magyaránadas és Kissebes állomásokon, az összes személyszállító vonatok — a gyorsvonat kivételével — Harasztos és Szederjes kitérőknél, a Csucsáról reggel 3 óra 57 perckor Nagyváradra induló személyszállító vonat Zichybarlang megállóhelyen és végül a Kolozsvárról d. u. 1 óra 20 perckor Nagyváradra induló személyszállító vonat Eleds megálló 18 sz. űrháznál rendszeren megfognak állani.

A székelykocsárd-brassói vonalon.

A Brassóról jelenleg reggel 5 óra 40 perckor Mádéfalvára induló személyvonat forgalma a mádéfalva-székelykocsárdi vonalrészre is kiterjesztetik és Mádéfalváról d. e. 10 óra 20

perckor fog indulni, Székelykocsárdra pedig este 7 óra 17 perckor érkezni.

A Brassóból jelenleg d. e. 8 óra 3 perckor Székelykocsárdra induló személyvonat megszüntetetik.

A Csikszeredáról jelenleg d. u. 4 óra 20 perckor Székelykocsárdra induló személyvonat Brassóból kiindulólá és pedig d. e. 10 óra 55 perckor és Csikszeredáról d. u. 3 óra 8 perckor fog indulni.

A Székelykocsárdról jelenleg d. u. 4 óra 38 perckor Gyergyószentmiklóásra, és az este 8 óra 40 perckor Marosvásárhelyre, továbbá a Csikszeredáról jelenleg reggel 5 óra 45 perckor Székelykocsárdra, végül a Brassóról jelenleg este 6 óra 17 perckor Mádéfalvára induló személyvonatok korábban fognak indulni.

A marosludas-besztercel vonalon.

A Besztercéről jelenleg d. u. 12 óra 40 perckor Marosludásra és a Marosludásról jelenleg d. u. 5 óra 18 perckor Nagycég-Budatekére induló személyszállító vonat korábban vagyis d. u. 12 óra 17 perckor, illetve d. e. 4 óra 39 perckor fog indulni.

A mádéfalva-gyimesi vonalon.

A Mádéfalváról jelenleg este 7 óra 9 perckor Gyimesre induló személyszállító vonat helyett új vonat helyeztetik forgalomba, mely Mádéfalváról reggel 6 óra 10 perckor indul

és Gyimesre d. e. 10 óra 12 perckor érkezik

A sepsiszentgyörgy-berecki vonalon.

A Bereckről jelenleg reggel 6 órakor Sepsiszentgyörgyre induló személyvonat helyett d. e. 8 óra 20 perckor új vonat fog indulni, mely Sepsiszentgyörgyre d. e. 11 óra 50 perckor érkezik, míg a Bereckről jelenleg d. u. 12 óra 18 perckor Sepsiszentgyörgyre induló vonat korábban és pedig 11 óra 40 perckor fog indulni.

A Sepsiszentgyörgyről d. e. 10 óra 11 perckor induló személyvonat helyett d. u. 12 óra 49 perckor új vonat fog indulni, mely Bereckre d. u. 4 óra 16 perckor fog érkezni.

A küküllőszög-parajdi vonalon.

A Küküllőszögről jelenleg d. e. 10 óra 21 perckor Dicsőszentmártonba induló és onnét d. u. 12 óra 23 perckor Küküllőszögre vissza-induló személyvonat menetrendje alábbiak szerint változik. Küküllőszögről indul d. e. 9 óra 40 perckor, Dicsőszentmártonba érkezik d. e. 11 óra 2 perckor; az ellenirányban Dicsőszentmártonból indul d. e. 11 óra 17 perckor és Küküllőszögre érkezik d. u. 12 óra 38 perckor, hol Budapest felé közvetlen esatlakozást nyer.

Budapest, 1910 évi szeptember hó 17-én.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyszer-vegyeszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvánium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona. E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA AKOS
vezérfelügyelő 2091

Fogarasi m. kir. állami ménesparancsnokság.

szám.....

Árlejtési hirdetmény.

Az Alsószombatfalván elhelyezett fogarasi m. kir. állami ménes katonai legénysége részére 1911 január 1-től 1911 december végéig körülbelül 54.000 adag 840 grammos súlyu kenyér szükségeltetik.

Az erre vonatkozó zárt írásbeli tárgyalás 1910 november 6-án délelőtt 10 órakor a ménesparancsnoksági irodában fog megtartatni.

Az ajánlatok 5% óvadékkal ezen határidőig benyújthatók.

A szállítási feltételek és szerződési kötelezettségek nevezett parancsnoksági irodában betekintheők.

Alsószombatfalva, 1910 szeptember hóban.

Ménesparancsnokság.

2501

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyuk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

A kolozsvári Vöröskereszt-Egylet kórháza.

Erzsébet-Mária kórház és Szanatorium Kolozsvárt, Magyar-utca 35. szám. Igazgatóság ugyanott.

Ez a Szanatorium európai nivón áll. Az ellátás kitűnő. A beteg, mintha családi körben lenne a kiváló humanista dr. Brant József miniszteri tanácsos, ny. egyetemi tanár körültekintő vezetése mellett.

Az intézetbe felvétetik minden rangú és felekezeti gyógyítható beteg, kivéve heveny, fertőző és elmekórós bántalommal szenvedőket.

A napi ápolási díjak mérsékeltek, nem drágábbak a klinikák vagy kórházak külön árainál. Az ápolási díjban foglaltatnak: elsőrendű, naponta ötszöri étkezés, ápolás, egyszerűbb gyógy és kötszerek, fehér és ágyneműek, fűtés, világítás, valamint az intézeti orvos látogatása naponta egyszer vagy kétszer. Minden beteg tetszése szerint választhat kezelő orvost, kinek kölcsönösen megállapított tiszteletdíját külön fizeti, valamint az intézeti orvosnak a rendszeren kívül kívánt látogatásait.

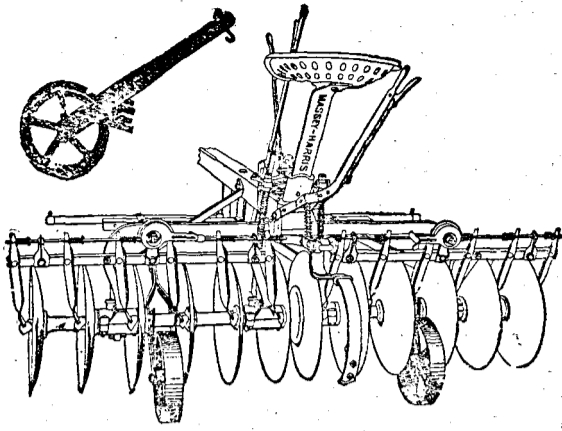
Ha műtét kívánatos, akkor annak díja előre fizetendő. Korlátolt anyagi viszonyok közt levő betegek, a műtét díj fizetése alól fel is menthetők, de ilyen esetben műtétet csak az intézet orvosszómélyzete végez.

Azon első és másodosztályos betegek, kik az intézetben 1/2 hónapnál hosszabban tartozkodnak, ápolási díj mérséklésre tarthatnak igényt, ugyancsak kisebb javadalmazású tisztviselők, valamint katonatisztek özvegyei és árvái.

Az intézetnek van **testgyógyászati** és nyáron át **vizgyógyászati** osztálya is. Testgyógyászati díjak: egy óra 2 korona, egy óra 50 korona. Vizgyógyászati díj hetenkint 15 korona.

2464

Massey-Harris Co. R. T. Fűkaszaló, aratógép és földmívelő eszközök gyára.

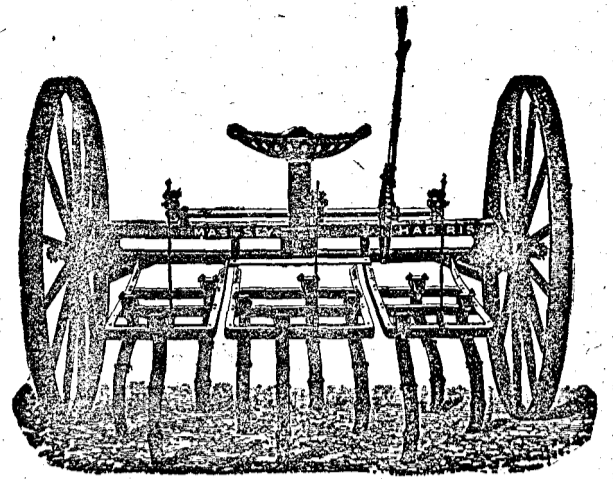
Tárczás-borona.

Toronto
Észak Amerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

Cultivátor.

BUDAPEST, Alkotmány-utca 23. sz.

Őszi trágyázás!

Valódi védjegyű

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrássy út 49.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.
A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

Előleget ad értékpapirokra,

Dijmentesen bevált szelvényeket

Kibocsát utalványokat, checkeket,

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)
2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Elsőrendű dioszegi
vetőmag-buza
eladó.

Métermázsanként 20 korona.

Aranyos-Gyéres állomáson feladva.

Levél-cím:

Nagy Dénes földbirtokos
Torda.

2496

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, -gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

VEGYEN! Konverzionális Jelzálog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereség húzásokon az a sorsjegy, is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereség már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is leté-
hetők. Legnagyobb főnyereménye:

egy millió korona.

Húzáskor: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

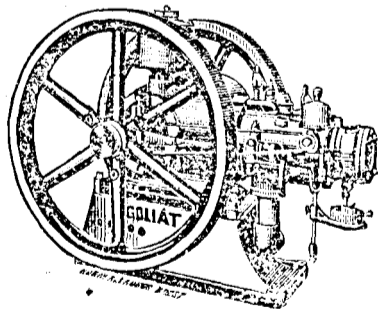
egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyereségek azonnal a vevőt illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaságnál
Mátyás király-tér 7 szám alatt.

„Goliát” új nyersolajmotorok

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

A Goliát motor meglepően egyszerű.

A Goliát motor tömör, erős szerkezetű.

A Goliát motor nem szemre, hanem állandó és megbízható üzemre van építve.

A Goliát motort kedvező lefizetésre csak teljes biztosítékot nyújtó gazdaközönség élvezhet.

Levél-cím: 2482

T I M Á R E D E géptelepe
Budapest, V., Lipót-körut 28.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
uttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapot-
t, kagyors és költséget kimélt eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a földsdékn is jegyzett 50 év alatt kisorsolando

4 1/2 % -ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányauğynökség

GOMBOS BENO Kolozsvár, Feren: József-ut 7.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynökség és

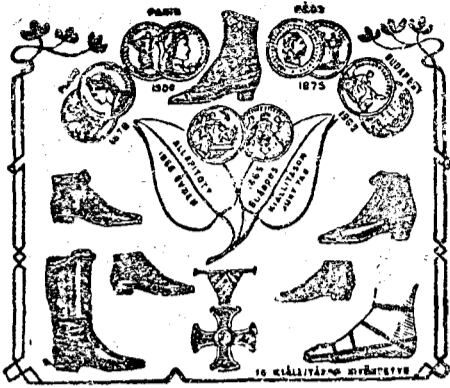
Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No 130.
Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyörgy-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gözcseplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, löhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvatógépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK ÉS PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a
Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző Intézet.

Tessék ajánlatot kérni!
2260

Kwizda-féle

RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

Szövédjeg, címke és csomagolás védve.

Egész üveg ára K 2.80.

Több mint 40 év óta használatban az udvari és versenylo-istállóknak, elő- és utóerősítésre nagyobb strapák után, inak merevségénél stb., idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle

Blister,

szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.-

Póktinctura,

lovak számára, 1 üveg K 3.-

Patakenőcs,

merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50.

Pataragasz,

mesterséges pataszarv, 1 rudacs K 1.60

Var-keuőcs

lovak- és szarvasmarhák-nak K 2.-

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.-

Kwizda-féle

Hashajtó piulák,

lovak számára (Physic) 1 bádogszelence K 4.-

Kólika-piulák,

lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence K 3'20, 1 karton K 1.20.

Giliszta-piulák,

lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20, 1 karton K 1.20.

Kresolin-kenőcs,

patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló K 2.20.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy darab —.80.

Nyereg szappan

a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.-

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-u. 12, és Andrássy-út 26

KWIZDA-féle korneuburgi marhapor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejeles fokozására.

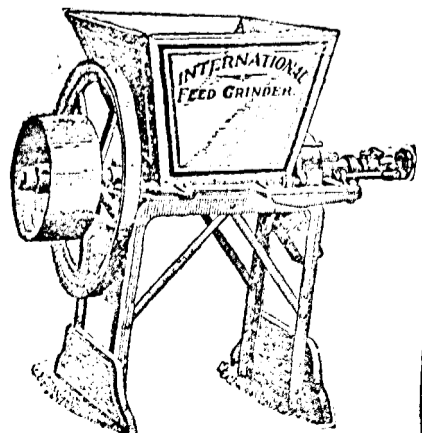
1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

Mc Cormick
„International“ egyetemes darálógépe

a legjobb csővestengeri darológép, a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitűnően megfelel.

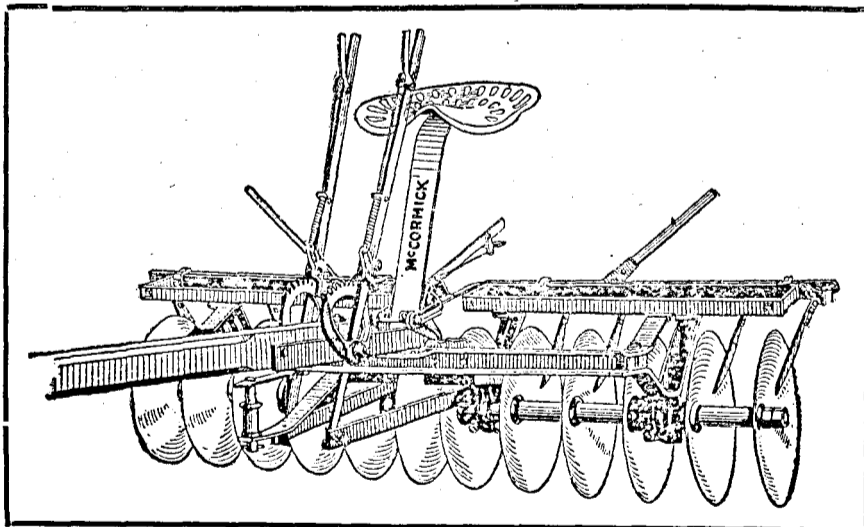
Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakókészüléke folytán a daralótárcsák tartóssága sokkal nagyobb, mint bármely más gyártmányú darológépé.

McCormick Harvesting Machine Company

Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

McCormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő **McCormick tárcsásboronát** kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 any. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

I. H. C. Benzinmotorok

2—25 eff. lóerővel stabil felállásra, lokomobilok és magánjáró benzinkomobílok mint takarmánykészítő vízszivattyuzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti **I. H. C. Benzinmotor** felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátíthatja.

Teljes modern takarmánykamraborendezéseket a legutányosabban árban szállítunk és azokat díjmentesen tervezzük.

